

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
щодня 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо русне ми серце і віра руска“. — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в пасажі
Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на
попередню засторогу.

Рекламація лише неопечатані
є вільні від перта. — Оповіді
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надісланім“
40 сот. Подяки і приватні
донесення по 30 сот. від стрічки

Упір Подоляків.

(Δ) Переговори в справі виборчої реформи соймової між представниками українсько-руського клубу і польського кола, в котрих беруть участь також кр. маршалок і намісник, проволікають ся так, що вигляди на поладу сеї справи в найближшій часі є вельми слабкі. Всеж таки треба зазначити, що переговори поступили о стільки вперед, що одна і друга сторона зійшла троха із зайнятого первісно становища а тим самим обі сторони зблизили ся до себе. Як у всіх інших політичних справах доводиться до порозуміння компроміс, так і тут відчувують обі сторони що тільки певними обопільними уступками можна буде досягнути порозуміння. Намісник докладає в переговорах з обидвома сторонами, всяких заходів, щоби довести до такого компромісу, а що обидві сторони не конче подаливі до уступок, особливо ж всеполяки і по-доляки в польській колі стоять на ршучо відпорнім становищі, тому в урядовій Gazet-і Lwowskiй появили ся начерк, котрий займає посереднє становище в основних питаннях виборчої реформи соймової і змагає до вирівняння ріжниць, які проявляють ся між обома сторонами. У вчорашнім числі подали ми в новинках за Gazet-ю Lwowski-ю основні сего начерку.

Як відомо представники укр.-руського клубу були минушого тижня у Відні у міністра президента гр. Штірґка з домаганям о посередництво правительства в справі виборчої реформи соймової. Міністер-президент вказав представникам укр.-руського клубу яко представникам правительства намісника, котрий

виступив з називанням в горі начерком у власнім своїм імені.

Вчора переговорював намісник з д-ром К. Левицьким, а відтак з представниками польських клубів, котрим представив домаганя укр.-руського клубу. Сьогодні мають відбуватись даліші переговори в тій справі, а нема сумніву, що начерк оповіщений в урядовій газеті творить основу переговорів.

На скільки успішні будуть ці переговори, годі наперед сказати. Бо обі сторони обстоюють свої дотеперішні становища. „Діло“ зазначає, що в переговорах не відступили обі сторони так далеко від засад, ustalених минулого тижня, як се вказано в деяких польських дневниках. Тимчасом львівський дописець N. fr. Presse зазначає, що переговори поступають успішно вперед і що змаганя до порозуміння ведені вельми зацікавлено так, що єсть надія, що може поведе ся намісник кона приєднати обидві сторони для свого начерку. Сей дописець зазначає також, що укр.-руські представники імовірно зійдуть у своїх домаганнях до 28%, загального числа мандатів, а інші предлоги не зустрічають з їх боку великого опору.

Зовсім інакше однак становище займають Подоляки, котрих ідеолом очевидно єсть виборча реформа п. Старжинського! Gazeta Narodowa у вчорашнім числі (28) в передовиці „Projekt pana namiestnika“ став іменем сторонництва Подоляків на становищі ршучо відпорнім, а зазначаючи, що намісник оповістив свій начерк виборчої реформи соймової у власнім своїм імені, отже він нікого не обов'язує, а особливо тих, що не були о се питанні ані на се не згодились, себто сторонництва польські.

Gazeta Narod. ударає на намісника за се, що єго начерк відкидає тримандатовість (помисл п. Старжинського!), обмежує ся до двомандатовості в сільських округах, творить руску курію виборчу для вибору соймових комісій, членів кр. виділу і краєвих інституцій прилюдних і признає Русинам о 14%, більше, як предлагали їм Поляки, отже відбигає від польського ultimatum і задля того по думці Подоляків повинен бути сей начерк відкинений, ба навіть сама поява єго, по думці Gaz. Nar., заподіяла вже шкоду! Накладає отже польські сторонництва, звичайно прихильні для правительствених предлогів, щоби не дали ся звести на сю дорогу, бо начерк п. намісника całkiem nie do przujęcia!

Так само уперті також всеполяки, котрі свого часу виступили з домаганнями народного катастроу, (очевидно мали на думці тільки себе), колиж Русини домагають ся безпеки руских мандатів на основі народного катастроу всеполяки вже покидають своє домаганя, котре розуміли очевидно так, щоби їм була о безпечена спротога мандатів в Русинами заселених округах.

Slowo polskie бідкує, що сойм опісля не буде вже polski, як оно все зазначувало, хоч він мав бути, як звичайно називав ся, краєвим, та що відтак Рада шк. кр. буде поділена на польську і руску! Чиж се таке нещастя? Певно, що так для всеполяків, бо они не хочуть з Подоляками признавати Русинів народом рівноправним!

Все те однак не спиняє Подоляків і всеполяків парикати на нібито пересадні домаганя Русинів і вказувати, що по рускій стороні вина, що не може прийти до порозуміння.

По процесі о головну зраду

(передовиця Володимира Барвського).

(Дальше).

Також сама, а навіть по часті ще більша неясність, суперечність і путаниця понятій виявилась і в інших, а іменно церковних, народних і політичних виводах і проповідях висше згаданих головних підсудимих. І се зовсім природно, бо коли схиблена і блудна головна основа народности, всі елементарні поняття що до язика і етнографічного становища, то та блудність мусить виявити свої наслідки і у всіх інших відношеннях. Може найширше розирванню о вірі — о православію, а однак і нині ще годі сказати, за чим власного стоять о. Наумович, В. Площанський, Ад. Добрянський — чи за православ'ям, чи за унією? В. Площанський заявив себе навіть дуже горячим уніятим, що скільки міг, гамував православні забаци других. О. Наумович раз на раз увірав, що є щирим уніятим, а уважав православну пропаганду лише яко переходову — яко демонстрацію не тільки для скріплення унії, але яко средство пригорнути до унії троха чи не цілу Росію і весь православний Восток. Навіть Ад. Добрянський по всіх теологічних і історичних виводах признав ся щирим уніятим, навіть щирим ісповідником догми о приматі папи і великим почитателем великих заслуг римської Церкви. Указати на становище щиро-руське, на становище, котре накладе бути Русинам толерантним для всіх віроісповідань, так як маємо не тільки Русинів уніятів і латинників, але значно і то дуже значно більшу часть православних на Буковині і Україні, — Русинів як раз

Антін П. Чехов.

Ніч перед судом.

(Оповідання підсудного).
(Кінець).

— Ви дуже ласкані, пане доктор... — сказав він беручи від мене перський порошок і вернув до себе за параван. — Мерсі... І вас захопила заверуха?

— Так... — пробормотів я, кладучись на канапу і з зав'язем натягав на себе шубу. — Так!

— Так... Зіночко, по твоїм носикі біжить блошиця! Доволь, що я її здію!

— Можеш — засміяла ся Зіночка. — Не зловив! Статський совітник, всі тебе болять ся, а з блошицею справити ся не вмієш.

— Зіночко, при чужім чоловіці... (зітхав). Вічно ти... Йй Богу...

— Безрог, спати не дають! — проворкотів я, сердячи ся, сам не знаю, чому?

Однак скоро супруги утихли. Я замкнув очи, старав ся про нічо не думати, щоби уснути. Однак минуло пів години, година... а я не спав. Кінець кінцем і мої сусіди почали рухати ся і почали шепотом перемовляти ся.

— Дивна річ, навіть перський порошок нічого не помагає! — пробормотів Федько. — Так їх багато тих блошиць! Доктор! Зіночка просить, щоби я вас спитав: чому то блошиці так погано пахнуть?

— Ми розговорили ся. Поговорили про блошиці, погоду, руску зиму, про медицину, на якій я так мало розумю ся, як на астрономії; говорили також про Едісона...

— Ти, Зіночко, не вжи ся... Прецінь він доктор! — почув я шепіт після розмови про Едісона. — Спитай без церемонії... Нема чого бояти ся. Шервецов не поміг, а сей, може бути, і pomoже.

— Спитай сам! — прошептала Зіночка.

— Доктор, — звернувшись до мене Федько, — чого у моєї жени буває дівлене в груді? Кашель, чи знаєте... давить... немов би так щось запекло ся... знаєте...

— Се довга історія, відразу годі сказати... — старав ся я, щоби виховнутися.

— Так що з того, що довга? Час є... однаково не спимо... Огляньте її, голубчику! Треба вам сказати, її лічить Шервецов... Чоловік з нею гарний, але... хто єго знає? Не вірю я єму! Не вірю! Бачу, що вам не хоче ся, однак будьте такі добрі! Ви її огляньте, а я тимчасом піду до дозорця і велю наставити самоварчик...

Федько зашелестів пантофлями і вийшов. Я пішов за параван. Зіночка сиділа на широкій канапі, окружена мною жемством подушок і піддержувала свій коронковий ковнірець.

— Покажіть язик! — почав я, сідаючи біля неї і хмурячи брови.

Она показала язик і засміяла ся. Язик був звичайний, червений. Я став слідити за живчиком.

— Гм!... — забормотів, я не найшовши живчика.

Не тямлю, які ще питання я завдавав, глядячи на її усміхнене личко, памятаю лише, що під кінець моєї діагностики, я був вже таким дураком та ідиотом, що мені було рішучо не до питань.

Вкінці сидів я в товаристві Федя і Зіночки за самоваром; треба було написати рецензу і я уложив її після всіх правил лікарської науки:

Rp.
Sic transit 0,05
Gloria mundi 1,0
Aquaе distillatae 0,1

Що дві години по столовій ложці.

Пані Сіловії

Др. Зайцев...

Ранком, коли я вже цілком готовий! до від'їзду, з валізою в руці, прощав ся на віки з моїми новими знайомими, Федько держав мене за гузик і подаючи десятирублівку, переконував:

— Ні, ви мусите взяти! Я привик платити за всяку працю! Ви учили ся, працювали! Ви добули ваше знанє потом і кровю. Я розумію се!

Не було що робити, довело ся взяти десятирублівку.

Так перевів я в загальних чертах ніч перед днем суду. Не стану описувати тих «ражін», які я досвідчав, коли переді мною отворено двері а судовий дозорець вказав

мені на лаву обжалованих. Скажу лише, що я поблід і змішав ся, коли поглянув поза себе і побачив тисячі очей, які дивили ся на мене; і я вже прочитав собі молитву наісход душі, коли поглянув на серйозні, святаочно поважні лиця присяжних судіїв...

Але я не можу описати, а ви уявити собі мого страху, коли я піднявши очи на стіл, покритий чорним сукном, побачив на прокураторській місці — кого би ви думали? — Федя! Він сидів і щось писав. Дивлячи ся на него, я згадав блошиці, Зіночку, свою діагностику і не мороз, але цілий Ледоватий океан перебіг по моїй спині... Коли скінчив писати, він підняв на мене очи. Зразу він мене не пізнав, але опісля єго зинці розширили ся, низша губа слабо обвисла... рука задрожала. Він повільно підняв ся і впиав на мене свій олов'яний погляд. Я також підняв ся сам не знаю чому і впиав ся в него очима...

— Обжалований, подайте судови ваше прізвисьце итн. — почав предсідник.

Прокуратор сіп та вилив склянку води.

Холодний піт виступив у него на лобі.

— Ну буде парна! — подумав я.

Після всіх признак, прокуратор рішив мене упечати. Цілий час він роздражнював ся, розглядав ся в зізнаннях свідків, строїв каприси і воркотів...

Але однаково, пора кінчити. Пишу се в будинку суду, в хвилі обідньої перерви... Зараз буде річ прокуратора.

Що то буде?

Переклад **

В. Адамський Дивани. — Портієри. — Франки. — Стори. — Вилле femma. — Матерії мебльові.
Львів, Готель Жоржа — Ціни знижені

таким самим, як ми самі, — на те не стало часу, чи відваги, чи народного розуму політичного. Ми тільки жаліли над І. Шпендлером і Залуским, що вислухавши всіх тих заявлень своїх інтелігентних братів-провідників тільки й похитували головами, вже ні троха не знаючи, що в „віра отців наших“. Мимоволі насувалось євангельське питання: „що єсть истина“?

А сей стілько окричаний і ославлений панславизм! Сеж було найтяжше оружжя прокуратора, о нїм троха чи не стілько говорилось як і про православє, — а що вийшло на ділі? Головні підсудимі о. Наумович і А. Добрянський признали себе панславистами — правда, — австрійськими, а не російськими, хоч А. Добрянський в своїм листі, писанім на диво до Адр. Мазура, ставить на чолі всіх славянських племен не династію Габсбургів, а царя Росії. Так як же виглядає на ділі сей панславизм? Чи справді в нїм так багато того духа „všeslavosti“, про котрий так горячо говорив за Колляром о. Наумович? Чи се той панславизм, що то єго так коротко, але так наглядно, так ясно і глибоко гуманно виспівував Тарас Шевченко словами звернення до Шафарика: „щоб усі Славяне стали добрими братами і синами сонця правди“. Вжеж здає ся на всім світі і у всіх людях буває сорочка близна кожуха. А якеж се становище назначає сей устами о. Наумовича, А. Добрянського і В. Плодчанського проповіданий панславизм — ось хоч би перше всего нашому власному народови рускому? Ось переглянувши все то, що говорилось і з письм та печатних книжочок підсудимих при розправі відчитувалось про сей своєрідний панславизм, ми на велике диво ні згадки ні слова не почули про наш власний нарід. Ми тільки й чули, як там захвалює ся далеке, дуже далеке житє, деє мало що не коло самої Камчатки, ми чули неправдиві вісті про те, що народи в далекій опівночі, на вкруг і по дальше Москви дуже добре живе ся, та за то нема там ні згадки, ні слова про те, як то живе ся нашим ріднісеньким братам на Україні, там, де то на кїевських горах і віра наша настала і слава наша колись розвивалась і сила нашого народа з Турком-Татарином за свою волю боролась, де наші найперші книжки писались і колись наша питоменна наука на всю Русь животворними струями розвивалась, де відтак знов по довгих, довгих віках пробилась перша зоря нашого нового житя народного і своїм блеском, світами своїх ранніх віщунів розбудила наших Шашкевичів, Устияновичів, Головацких, Борискевичів, Могильницьких і др. — цілу нашу Галичину — і визвала з їх грудий сей народний гимн тогочасний галицької Руси:

Оттак, Николаю (Устияновичу), Вкраїнські
[вірлята
І веселять душу й серце загравають;
Оттак, Николаю, рускі соколята
То в голос те з тиха матери співають:
Аж мило згадати, як то серце бе ся,
Коли в Україні руская пісенька
Так мило-солодко, вколо серця ве ся,
Як коло милого дївка русявенька...
(Маркіян Шашкевич).

Тут жеж сей мрачний панславизм і згадку забив про все те, мов би ми й не знали і не відали, що маємо свою рідну неньку, своїх рідних братів, про котрих перше всего треба доклопотатись. За тим мрачним панславизмом нема сьмілости навіть ширі правди сказати, як се то жє ся на ділі в тїм далекім, Галичанами невиданім, а так захвалюванім „раю“. Нема сьмілости навіть признавсь, як то жалкують собі галицькі емігранти в Холмщині за тою „нерайскою“ Галичиною, і тільки тїшком-нишком у приватнім листі до о. Наумовича подає ся їх стон, та що оні „радіб кождо хвилі вернутись назад до Галичини, колиб їм тутка дала хоч найліхшу капелянїйку“, — а перед світом все таки славословить ся далекий рай і на всю мрачно-панславистичну сколо співає ся гімн хвали. Ні! тут все а все обгортає ся гімн то широкую і широкую любовю, тільки не те, що своє, найблизше, найрідніше! А коли згадаєш, що сей самий мрачний панславизм не то позволав, але навіть наказував тим панславистам з радостію витати р. 1876 заборону руского язика на Україні і подиктував їм прописати в „Слові“ про сю заборону ось такі слова: „Русское правительство узнавъ въ пропагандѣ такого (малоруского) языка стремление вредное для Руси въ народномъ и политическомъ отношеніяхъ, видѣлось принужденнымъ пздать

наведенное распоряженіе (заказъ печатати книжки въ рускомъ языкѣ), и оно, по нашему мнѣнію, имѣло къ тому такое же право, якъ не оспоримо єго право противоѣдѣствовати росширенію секты скопцовъ на Русь“ — слова, що навіть в устах ворога мусять видати ся відразливим цинїзмом; — коли все те згадаєш, чиж не закрїваєть ся серце над таким засліпленем і понижуванем власної народної сьвятинї? Так і пригадують ся слова Шевченкового посланія:

„Славяне, Славяне,
Славних прагдів великих
Правнуки погані!
І Колляра читаєте
Із усієї сили,
І Шафарика і Ганку
І в славянофілі
Так і претесь, і всі мови
Славянського люду,
Всі знаєте, а своєї
Даєть Біг!..

Так само шкода булоб питати, яке становище, яку роль в славянській родині означає сей панславизм другим славянським народам, які права, яку волю і яку основу подає він для їх народного, політичного, економічного, літературного і взагалі культурного розвитку. Тим панславистам видає ся великим щастєм і великою політичною мудростію, колиб можна в Європі здвигнути три величезні царства, колиб на чолі Славян станув один всемогучий цар, котрого одно слово лякалоб весь світ і змїтало народи з лиця землі. Зовсім не журячись про те, що в Європі зовсім тепер не ходять о те, чи здвигати, чи не здвигати імперії на взір римської імперії, а що тут ходять о уладженє доброго житя і розвитку народів, не оглядаючись навіть на те, що така імперія здвигнена грубою силою воєнного генія Наполеона І. за першим подумом супротивного вітру на прах розсипалась. — Ад. Добрянський в великоднім листі до Мазура ставляє такий дивовижний гороскоп здвигнення трьох величезних абсолютних царств, а іменно всеславянського царства на чолі з абсолютним імператором яко ідеал „воскрєнення Руси“! Який жеж дух „všeslavosti“ міг би віяти у такій державі, яке житє і чи булоб яке житє для нашого народа у такій державі? Не вжеж Славяне на те на світі, щоб на перекир всієї історії і всему культурному поступови у такій імперії шукати ідеалу свого житя, щоб немов ті олухи татарські своїми руками здвигали великі всесвітні держави, деб їх на ново вчили султанської і на повольської свободи?

Під пару з такими державними ідеалами йде те славословє абсолютних часів, яке довелось в часі розправи почути з уст первообжалованих, а іменно з уст А. Добрянського. Невдоволенє а конституційного житя, а туга за абсолютизмом, ся тенденція як червона нитка раз на раз ве ся через всі виводи і політичні гороскопи тих панславистів. Та протівність до змагань свободи а прихильність до абсолютизму так велика, що она не лякалась подати руки навіть денунціаторстау, збралась з доносчиками на політичних переступників, одобрила слїдженє нігілістів і соціалїстів через людей покликаних до служби народної, — а навіть при розправі, устами Ад. Добрянського, апотеозувала таке діло яко добре і чесне! Щож се, чиж се не тяжка недуга, чиж се не упадок і то страшний упадок? Требаж памятати, що денунціаторство само собою вважає ся у всіх чесних людей всіх народів яко щось дуже поганого, дуже нечес. ого, відразливого. Не входимо в то, які стремлення нігілістів чи соціалїстів, але фактом є, що навіть сам кодекс карний узнає їх провину за політичні, а не звичайні. Можна засуджувати соціалїзм і нігілізм, можна ними навіть гідитись, можна їм протидїлати, але чиж денунціяція і слїдженє політичних переступників може вважатись ділом чесним і похвальним? А ще треба зважити, що та виразна і мовчалива похвала на таке денунціаторство, а навіть солідаризованє з денунціаторськими ділами виходить від людей, котрі саміж стають перед судом обвинєні о політичну провину, значить, саміж таким чином управняють других на себе денунціювати, похваляють отже і ті денунціяції Gazet-i Narod., які она писала в часі процесу на підсудимих, а протів чого справедливо кождий чесний чоловік мусїв обуритись. А зважмо ще на ковець, що се виходить від мужів, котрі голосять, що вступають ся за права і свободу

свого народа, що протестують протів кривди і гнєту, що радіб добути добра і волі народам! Як жеж се все даєть ся погодити разом і чи не слїдує засоромитись задля такої путаницї вже не тільки понятій народних політичних, але і самих понятій чести і приличности?! І після сего всего складає ся всі ті мимі великі ідеї, стремлення і бажання як яке вже непридатне оружжє „на жертвеннику спільної вітчизни“ і ззиває ся до згоди братньої не мов би відпокутованє за ті пропащі ідеали! Хтож тут їме віру тим завірюванням, хто возьме се за правду, а не за сьміх?

Справді сумно, не висказано сумно робить ся на серцю, коли все те погадаємо І жалі і стид і невимовний біль розриває груди, коли споглянути на цілий той образ, де не допитатись і не доглянутись ні ясної ідеї, ні видної цілі народної. Споглянемо ще раз бачно на цілий той образ і спитаємо: кудаж се все веде, чого тут бажає ся, до чого стремить ся? Чи се не якийсь тяжкий оман, що завертає голови і веде на безпутя і пропасти, щоб засадити нас в безвигіднім багницї? От тільки глянемо, як тут по тій дорозі що дальше, тим більше все теряє ся, затрачує ся: відкидає ся язик, а з ним і найважїйша основа нашої народности і наша сила культурного розвитку всенародного і наші права здобуті в Австрії на єствовавє яко народу; за тим забуває ся на нарід, на єго долю, на єго право до кращого житя, а наш ясний виднокруг народного житя заступає якась темна хмара неунятних і неопятних стремлень, забавів і безцільної крикливости і демонстраційности, мрачний панславизм без слїду правдивого, свободного житя всеславянського, з є всіх славянських народів, туга за абсолютизмом і за якимсь політично неможливим „великодержавїзм“, де вже ніяк не допитаєш ся ні волі ні долї власного народа... Щож се? Чи не тяжкий оман?

Чиж пристойть задля такого оману накликати на нашу Русь стілько тяжких невгоди, стілько мук і терпїчя? Чиж таким чином не приковує ся нашого народа, як того многострадального Прометєя, за руки і ноги до холодної скали Кавказу, щоб на него налітали всякі орли і шарпали єго безборонне тіло, — і чи навіть ті мимі великі ідеї не єуть тїма злющими орлами, що клюють серце нашого народа, добувають єго ребра і пють єго живучу кров?

Чи такою має, — чи може і повинна бути наша ідея народна, що то має розбудити і житє і гаразд і постуи нашого руского народа? Чи она має бути такою поганою, такою відразливою, щоб кождий побачивши її, з відразю а навіть з погордою відвертає від неї своє лице і за тою відразою навіть не мав серця вислухати наших так справедливих жалів над нашими до неба вопіючими кривдами?

Ні і во віки ні!

Не є і не може бути такою наша ідея народна, наша справа руска. Наша ідея народна чиста і чесна, сьвята а не скверна, — наша справа руска справедлива, праведна і правдива. Вжеж стане нам стілько сили, щоб по так довгих літах нашої народної боротьби виявити нашу народну ідею перед світом такою, щоб всякий честний чоловік чолом ударив перед нею; вжеж стане нам на стілько сили, щоб виявити нашу руску справу такою ясною і поважною, що всякий з поважанєм ухилить голову перед нею і скаже: се справді боре ся руский нарід за своє житє, за свою волю, за свої права — честь такому народови! Стане нам сили, як мовляв за добрих часів Я. Головацкий, „пласти“ хоч може „по тихоньки та певненьким ходом, без шуму, без горя, з личком чистим, незмученим“ до моря Вселюдского, культурного житя народного. Стане нам сили з нашої груди видобути стілько патріотичного огню, щоб мимо всіх невзгод остати ся щирими Русинами і служити нашому народови всіма нашими силами.

Тяжко, дуже тяжко і з невимовним болем прийшло ся нам розглядати наші власні рани, нашу власну тяжку недугу. З тяжким жалем прийшло ся нам замість слів потїхи висказати тяжкі і може не в однім терпкі слова правди. Глубокість нашого болю і жалю може кождий спїзнати, хто чує щирю любов для свого рідного народа, для рідного добра. Але коли як коли, то тепер маємо право покликатись на всіх обовязуючу засаду: salus reipublicae suprema lex esto! Не йде нам о личности, а о добро народне. Пора всім пізнати важність теперїшньої хвилі, пора пізна-

ти блуди, поки час, вигоїти рани, поки можна, і стати на нову дорогу і враз з нашим безсмертним Генїєм відікликнутись по всій нашій рідній країні:

Полюбіте щирим серцем
Велику рїну;
Розкуйте ся, братайте ся;
У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі...
В своїй хаті — своя правда
І сила і воля!

(Дальше буде).

Допись з Сяніччини.

(По причині „дописи“ в „Впереді“ (читай „Naprzod“) Львів 18. січня 1912. річник II. ч. 6, стор. 3).

Ні!.. Думайте собі о мні, що там хочете а я таки амбітник! А що вибрали мене вже послом, що таки мушу оголосити о виборі і всім і вся.

Бо на разі лиш одна ніби таки „газетка“ отсей мій вибір проголосила а то рішучо за мало...

Ба... ще коли так у щоденній, щоби принаймі з 30.000 пренумераторів прочитало, то амбіція моя таки була би успокоєна... но даруйте добродію Ш... (анонвний) у „Впереді“ проклямувати моє посольство — то шкода було й труду й заходу.

Псевдоукраїнського „Naprzodu“ не то ніхто не купить — але й за дармо не прочитає.

От приміром і я. Навіть зовсім був бим й не знав, що мене вибрали послом. Но наїшли ся люди добрі ніби тє після вашого висказу: „Приверженці“, що й принесли й прочитали й мандату посольского погратулювали...

Та лиш чи правда се? питаю одного з моїх приятелів. Чи справді я послом? Ну а чомуж би й ні? Відповідає. Виж й бачили коли, щоби „Вперед“ коли правду і тєє властиво неправду писав? А вкінці не „Вперед“ сам вибрав а „честна кумпанія“ а та не то суспільника — а самого „андихриста“ послом вибрала би... Так так добродію! Сеж сила та „кумпанія“. І вже й „Діло“ раз таки уже нею займало ся тай її могутність представило і в пїтїю і в мордобитїю! Бож ви й послом, гратулюєм, гратулюєм. А не забудьте там і о нас грїшних, коли заїдете у Відень і мене зробить там університетским професором від права. А мене скоро-скоро нотарем, а мене президентом суду у Львові, а мене професором богословїя. Не забудьте — не забудьте о нас „цуцїках Сянічких“.

Добре, добре, дорогі мої, не забуду — не забуду, успокою моїх приятелів, но зрозумїйте, що передовсім мушу памятати о моїх „честних избирателях“. Ш... (анонвних) і ласками їх надїляти!

Ну, але ми шафуюмо ласками, а світ тимчасом далїй не знає, що я послом.

А я таки послом.

Бо й чиж не маю „даних“ на посла?

„Надутья мов пухир (моя характеристика в „Впереді“) що ось ось трїсне, зарозумїлий до нестями, нікого не стерпить побіч себе“.

Чи може не Вітик?

„Він все перший (дальше моя характеристика в „Впереді“) він один робітник, він голова всьому“.

Чи може не Трильовський?

„А хтоб не хотїв сумнівати ся (рівнож ibidem) або не узнавав над собою єго власти, він з тим легко справить ся“. Диви Петроцкий!

От і причина, чому саме мене в послї вибрани, а не кого иншого, от приміром якого Ш... (віндельмахера) або й иншого С... (іроманця пройдисьвіта!)

Та гарно... гарно діточки мої! Бавте ся далїй, як до тепер забавлялисьєтє ся. І вибїрайте дальше послів в підмелєнім і „благонадьожним“ настрою. Но не тїкайте людей, які тут всю роботу підтримують і яких ви й мізельного пальця не варті...

Самих найлучших робітників на народній ниві безчестите і плюгавите послїдними словами. „Цуцїками“ їх зовете, се єще сальонове слово супротив сего, що „при склянцї“ виговорюєте.

Байка, байка. Миж до того привичаєні, що у нас не лише звичайних собі людей, но

ванню: „не є правдою, будьтоби о. Попович, домагаючись від мене... зложення рахунків, з парцеляції дібр Городниць, не мав достаточних пояснень цих рахунків, та не знав причини збільшення коштів парцеляції“. На те заявляю, що неправдою є, немовби я мав достаточні пояснення тих рахунків, бо як в рахунку моїм особистім, так і в рахунку для парцелянтів, поминаючи те, що вони є виставлені в неприйнятій формі і без підпису, наводять ся такі позиції, котрі є без дат, так загально сказави, так неумотивовані і неналежачі до рахунку, що ніяк не можуть бути узнані достаточними, не то мною, але навіть і першим ліпшим ліком.

Під рахунками розумію книжку приходів і ровходів і контову і хоча знаю, що вони були в руках д-ра Окуневського і я їх бачав наочно; ті власне книги, котрі би були достаточним поясненням рахунків, мимо мною пропущені не удостоїв ся я дати їх до моїх рук, щоби їх переглянути бодай в присутності самого п. Меценаса, коли бійть ся о їх затрату. Конгломерат позицій, як в моїм особистім рахунку, так і парцелянтів предложем мені д-ром Окуневським не можна тому ніяк уважати достаточним поясненням, як він заявляє в своїм спростованню. Так само як перше так і тепер тверджу, що не знаю причин збільшення коштів парцеляції, не лиш ізза самих недокладно списаних і мені предложених рахунків, але також і за того, що ті всі рахунки виплачені, на що доказують документи у мене переховані, котрі в разі потреби всім інтересуючим ся можу предложити.

В своїм спростованню пише далше др. Окуневський, „що правдою є, що я до складання тих рахунків не є обов'язаний, бо я їх зовсім не вів, лише вів їх др. Чировський спеціально до цього за окремим винагородженням через самих парцелянтів умовлений“ — на се заявляю, що правдою є, що др. Окуневський обов'язав ся перепроводити всю парцеляцію прилюдно на публичних зібраннях в справі парцеляції за 2½ прц. від сотки ціни купна — що навіть стверджує власноручним своїм листом писаним до мене з д. 9. 7. 1908. А хто прийняв на себе обов'язок перепроводити „все“, той є обов'язаний і до складання рахунків. Далше неправдою є, будьтоби др. Чировський а не др. Окуневський був згоджений до перепроводження парцеляції і то за окремим винагородженням. А коли др. Окуневський признає в своїм спростованню, що др. Чировський був до цього за окремим винагородженням через самих парцелянтів умовлений, то се минає ся з правдою, бо з парцелянтами умовляв ся др. Окуневський а датки, які брав др. Чировський, ніяк не може уважати за винагородження через парцелянтів умовлене, — впрочім нас не обходить, якого діловодчика собі др. Окуневський тримає, чи він др. Чировський, чи мундант меценаса жидок Фенстер. Др. Окуневський робив угоду, дав свою фірму і за провадження рахунків, до котрих був обов'язаний, сам відповідає, бо навіть власноручно брав гроші і давав квіти.

Пише далше др. Окуневський: „правдою є, що недобір з парцеляції спричинили самі парцелянти через проволочку заплати ціни купна“. — На се заявляю, що се неправдою є, бо о скільки хто проволочка, то за проволочку заплатив і то навіть прц. від прц., що викажу їх власними рахунками і рахунками від поодиноких парцелянтів.

На заяву д-ра Окуневського, будьтоби мені було все звісне добре з рахунків, які удили мені і кождому з парцелянтів др. Чировський, заявляю, що з тих рахунків не лиш мені, але і парцелянтам нічо не може бути „дуже добре“ звісним.

На спростоване др. Окуневського, що не є правдою, що до тих рахунків не втягнуто деяких позицій, та що декотрі парцелянти поплатили більше, чим належало ся, заявляю: що самому мені в рахунках бракують слідуєчі позиції: амортизація 1368 К, % від Шиманських в квоті 364 К — опуст самого власителя з ціни продажі 400 К ігд. а в рахунках поодиноких парцелянтів, котрі я зміг вже по часі провирити, наводять ся позиції, про котрі самі вони свідчать, що зложили більше, як записано — а то можуть навіть деякі в разі потреби присягою ствердити.

На далше спростоване д-ра Окуневського, що правдою є, будьтоби „предложені рахунки признали всі парцелянти крім о. Поповича, котрий домагав ся розложення всего недобору

виключно на самих селян, і що правдою є, що часть недобору покрив він з власного гонорара“, заявляю на те: „неправдою є, будьтоби всі парцелянти признавали рахунки, а правдою є, що вони навіть не хотіли приймати в руки тих рахунків, і я був свідком з часта обурення, нарікання і криків так в канцелярії д-ра Окуневського як і на улицах.

Особа д-ра Чировського ні при чому, бо не він провадив парцеляцію — але др. Окуневський.

Неправдою є будьтоби я домагав ся розложення недобору на самих селян, бо поперше я не узнаю ніякого недобору, а по друге в листі д-ра Окуневського писанім до мене з д. 5. VII. 1911, сам він заявляє, що парцелянти мусять гроші бракуєчі донести і жадні гроші би їх нічо тут не вдіють“. — Тим самим отже не міг я жадати розложення недобору на парцелянтів, бо і не мав права, ані повномочія заступати їх інтереси. Тим більше, що при угоді гонорара від мене я рішучо застеріг ся, щоби він свої претенсії надмірні, на котрі я з ним за переведене парцеляції не міг погодитись „не відбив на селянах“, та на них не розкладав.

Далше пише др. Окуневський, що „не є правдою, що я не додержав обітницї інтабуляції парцель за потоком па річ о. Поповича та що я зломив слово не скажити пані Поповичеві за її підпис на акценті, а правдою є, що я лакої обітницї і слова не міг дати, не будучи ні власителем, ні повновласником, парцельованого маєтку“. На се заявляю: що правдою є, що др. Окуневський не додержав обітницї інтабуляції парцель за потоком і потоку на мою річ — на доказ наводжу декларації селян, що свідчать о межах закупленого маєтку між мною а селянами (одна з дати Городниць 13. 3. 1909. а друга 2. 11. 1909 і в Городенці в суді легалізована).

Якими словами і перезаявляю та намови спонукав др. Окуневський мою жену до підпису векслів, се она виказала на розправі перед трибуналом в Коломиї дня 22. XI. 1911.

Надто неправдою є, будьтоби др. Окуневський не був повновласником парцельованого маєтку — по перше, що маю письмо буйного власника Безнера, котре посвідчає о уділенню йому сего певномочія з дати 2. XII. 1911 і 11. 11. 1911. — по друге, що др. Окуневський в цілій справі парцеляційній так самовільно поводи ся, наче би був не повновласником але власником.

Далше др. Окуневський пише, що в спорі векслів в Коломиї оказалась неспійність замітків моїх, через що я мусів заплатити 15.000 К. — На се заявляю: що нині будь хто розуміє грозу підпису векселевого і не подивуєсь, що я ручачи за селян мусів заплатити. Поясню однак цілу справу векслеву хоч коротко, щоби не здавалось, що тих 15.000 я чи моя жена була винна.

Від початку парцеляції ждали інституції фінансові від д-ра Окуневського крім жири повітового товариства кредитового і жири д-ра Окуневського ще і мого жири — на заяву, що то лиш чемність, я се робив. Коли же справа надто протягалась, я відмовив жири і виїхав на курацію. Тоді др. Окуневський запросив мою жену до підпису, заявляючи взбороняючий ся, що то лиш формальність, що то лиш жири, що то акцентанти відповідають, що з того титулу не понесе ніякої шкоди і щоби се не казала навіть мені, бо я хорий... щоби мені не погіршилось. Не вірячи в злобу людей жена жирувала векслі. Коли знов за довго протягали, відмовила і она жири і тоді др. Окуневський заскаржив векслі, яко синдик товариства повіт. кредит. в Городенці, через що жена мусіла заплатити тих 15.000 К. — Тим отже способом неспійність повисших закидів цілком не зістала виказана, що неправдиво твердить др. Окуневський в своїм спростованню.

„Не є вкінці правдою, що ся справа є дуже мутна — пише др. Окуневський — та що не є правдою, що я мущу за такі справи ставати перед судовими кратками.“

Чи ся справа чиста, най читач сам розсудить, а інтересуючих ся справою покривдженого народа запрошую на інтерв'ю, в котрім мігбим виказати на підставі документів все до „чиста“.

З правдивим поважанням

Ігнатий Попович,
парох в Городниці.

!!!Купуйте!!!

одобренний Радою шкільною краввою і видавним накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник
Д-ра Богдана Барвіньського п. з. „Оповідання з рідної історії“.

Підручник обнімає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кредовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підручником рідної історії для руских середніх шкіл і дає шкільній молодіжці вперше повний образ нашої бувальщини. Писаний так, що надає ся не лише для учеників І. класи середніх шкіл, але при достатчі вишого підручника й для учеників вищих класів, для руских виділових шкіл, для семінарій і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і виділових учителів.

Надає ся він до науки в дівочих та хлопчачих бурсах і інститутах, а і за своєї приступності також для наших читальень, для селян і міщан. З хістом може почити ся з него нашої історії й кождий освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обємистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка“. Ринок 10.

Першорядна ПИСАННЯ
ШКОЛА на
МАШИНІ
Жорберт Ерліх Львів, площа Смольки 4.
Склад машин до писання і американських уладжень бюрових. (50)

Ц. К. НАДВОРНІ ДОСТАВЦІ
П. ЛЯДШТЕТТЕР і СИНІ
Львів
МОДНІ ТОВАРИ ул. Академічна ч. 10. (30)

Подвійний хосен!
Хто набуває в „Торговельно-промисловім Союзі“ ул. св. Антонія ч. 1.
Випишані сорочки від 12—20 К,
краватки „250 К,
ручники „8— К
Перепиші листки Манастирського дуже гарні по 10 с. нині так само гуцульські виробы. Килими по 16 К 1 метр. Машини до писання „Адлер“ руска 600 К — руско польська 650 К і проче — той дає заробити самому і спричиняє більший процент на рідні школи. Замовлення лиш письмемні:
„Торговельно-промисловий Союз“ у Львові ул. св. Антонія ч. 1.
Гроші слати ул. Мохнацького ч. 12

Розклад їзди залізниць у Львові.

Відїзд з Головного двірця до:

Приїзд на Головний дворець з:

рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі		рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
8:40	8:22*	2:45*	7:00*	11:1	Козова	5:50	9:00*	5:48	9:50	
—	8:45	6:05	7:30	12:35*	Козова	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*
—	—	5:46	—	—	Мпани	—	—	—	7:15	—
—	—	3:50	—	—	Риппе а	—	—	1:10	5:40	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	Підволочиск	7:20	11:55	2:10*	—	10:30
6:0	9:15*	2:35	8:38*	—	Красного	—	8:08*	—	10:10	—
—	9:37	2:20*	—	10:48	Чернівців	8:05	—	2:05*	—	9:34
—	—	—	—	2:50*	Чернівців	—	—	5:52	6:26*	12:05
—	—	3:05	—	—	Станіславова	—	10:25	—	—	—
6:00	—	1:45	8:50	11:25	Коломиї	5:45	—	—	—	—
7:30	—	1:45	8:50	—	Стрия	7:28	11:40	5:45	—	11:00
6:35	9:05	3:40	—	10:40	Лавочного	7:28	11:40	4:25	—	11:00
35	—	2:28	7:49	11:35*	Самбора	8:00	9:58	1:40	9:00	—
6:06	7:22	—	—	11:35*	Рави р. Брухович	7:33	—	1:26	8:00	—
8:20	—	—	—	6:00	Брухович	—	—	—	—	—
8:58	—	—	6:16	—	Яворова, Янова	8:15	—	4:30	—	—
5:58	—	—	6:16	—	Підгайців	—	11:15	—	10:20	—
5:50	—	—	—	—	Винників	—	11:15	—	10:20	12:16*
—	—	2:50	—	—	Станіславова	—	10:04	—	6:30	—

Відїзд з Підзамча до:

Приїзд на Підзамчє з:

6:30	11:01	2:33	9:09	11:33	Підволочиск	7:01	11:3	1:55*	10:13	
—	—	2:52	8:51*	—	Красного	—	7:49*	—	5:16	—
6:12	—	—	6:30	—	Підгайців	—	10:54	—	8:52	—
6:12	—	1:30	6:30	10:40*	Винників	7:26	10:54	6:24	9:57	12:00*
8:12	—	—	5:38	—	Станіславова	9:42	—	6:11	9:57	—

Відїзд з Личакова до:

Приїзд на Личаків з:

6:31	—	—	6:51	—	Підгайців	—	10:34	—	9:36	—
6:31	—	1:49	6:51	—	Винників	7:08	10:36	6:06	9:31	11:43

* поспішний поїзд. поїзд поки що не їздить. Їздить в неділі. К в суботі і неділі.